

משרד הכלכלה
מחקר וכלכלה

**שביעות רצון מלימודי הכשרה מקצועית
במסלול מבוגרים יום בקרב לומדים מהשנים
2010 – 2011**

אלון פורת

על המחבר

אלון פורת, חוקר במינהל המחקר במשרד הכלכלה ומרכז תחום הכשרה מקצועית

עובדים סטטיסטיים, רונית הריס מינהל מחקר וכלכלה

תוכן עניינים

עמ' 2	1. רקע, שיטה ומטרות המחקר
עמ' 4	2. עיקרי הממצאים
עמ' 5	3. אפיון אוכלוסיית הלומדים ורקע תעסוקתי קודם
עמ' 10	4. הסיבה העיקרית לבחירת הקורס
עמ' 11	5. שימוש בתחבורה ציבורית לצורך הגעה ללימודים
עמ' 12	6. שביעות רצון מקורס ההכשרה
עמ' 17	7. צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות ושעות לימוד עיוניות
עמ' 20	8. תדמית המקצוע הנלמד ושוק העבודה

רקע, שיטה ומטרות המחקר

ההכשרה המקצועית במסגרת מסלול מבוגרים יום מופעלת באמצעות האגף להכשרה ופיתוח כ"א במשרד הכלכלה.

מסלול הכשרה זה מיועד בעיקרו לדורשי עבודה בלתי מקצועיים או לבעלי מקצוע שמקצועם אינו נדרש במשק או שהם חסרי תעודת מקצוע והם מבקשים לשפר את מעמדם בשוק העבודה.

המועמדים ללימודים הם לרוב בעלי השכלה של עד 12 שנות לימוד ומופנים לקורסים ע"י שירות התעסוקה שגם מעניק להם ייעוץ והכוונה תעסוקתית לרבות מידע על הקורסים שנפתחים ומוסדות הכשרה בהם מתקיימים הלימודים.

מבוגר שהופנה להכשרה מקצועית מופיע בפני וועדת קבלה לקורס שבוחנת אם הוא עומד בתנאי הקבלה לקורס ואת התאמתו ללימודים ולעבודה במקצוע.

במידה והחליטה הוועדה על קבלת המועמד לקורס, הוא נרשם ומוזמן לתחילת הלימודים ביום פתיחת הקורס.

הלימודים במסגרת מסלול יום מתוקצבים והתלמיד נדרש בד"כ בתשלום חודשי סמלי בלבד בהתאם למקצוע שאותו הוא לומד.

הלימודים נערכים בעיקר בשעות הבוקר ומתקיימים חמישה ימים בשבוע, במשך 4 עד 12 חודשים, והם כוללים כ 17 מקצועות לימוד המקבילים לענפי התעסוקה במשק שהמובילים מביניהם: הארחה, חשמל ואלקטרוניקה, מטפלות, מתכת ומכונות, מינהל, רכב, בניין וסביבה ועוד.

האגף להכשרה מקיים את מרבית הקורסים בחמישה מרכזי הכשרה ממשלתיים וכן באמצעות בתי ספר ומכללות פרטיים אשר התחרו במכרז פומבי וזכו להכרה ע"י האגף להכשרה שאף מפקח אחרי תוכנית הלימודים.

המשתתפים בלימודים באופן מלא אשר עומדים בהצלחה בבחינות גמר מקבלים תעודת סיום קורס ותעודת מקצוע או רישוי.

התעודה מקנה לבוגרים מעמד של דורשי עבודה "מקצועיים" ע"י שירות התעסוקה וכבעלי מקצוע הם רשאים לבקש הפנייה לעבודה במקצוע בתחום שלמדו.

מינהל מחקר וכלכלה עורך החל משנת 1996 מעקבים מתמשכים אחר הלומדים בהכשרות מקצועיות במסלול יום, כאשר מעקבים אלו מיועדים לבניית בסיס מידע מקיף מבחינת מאפייני הלומדים, עמדותיהם בנוגע להכשרה המקצועית ומצבם התעסוקתי לאורך השנים מסיום לימודיהם.

מתודולוגיית המחקר כוללת מעקב אחרי הפרטים הלומדים במסלול זה ומתבצעת במספר נקודות זמן:

לקראת סיום ההכשרה: בסקר הבודק מאפיינים אישיים של הלומד, רקע תעסוקתי קודם, עמדות וציפיות ביחס למקצוע ההכשרה ושוק העבודה, שביעות רצון מהקורס וממוסד ההכשרה ועוד.

כשנה לאחר סיום ההכשרה: נבדקים בין היתר מצב תעסוקתי של הבוגר לרבות השמה במקצוע הנלמד, מאפייני עבודה נוכחית כגון שכר, ביטחון תעסוקתי, אפשרויות קידום וכו', סיבות מדוע לא השתלבו בוגרים במקצוע הנלמד ועוד.

במספר נקודות זמן ארוכות יותר כגון 5 ו 10 שנים בממוצע מסיום הלימודים אנו חוזרים שוב אל אותם הפרטים ובודקים מעברים בין מצבי תעסוקה לאורך השנים, חשיפה לעבודה במקצוע הנלמד, השוואה בין עבודה נוכחית לעבודה קודמת ועוד נושאים נוספים הקשורים בהתקדמותם של הבוגרים לאורך השנים.

בסקירה זו אנו מציגים תוצאות מחקר שביצענו באמצעות סקר למשתתפים בהכשרות **לקראת סיום לימודיהם**, כאשר בהתאם למתודולוגיה, לומדים אלו יוראינו שוב בטווח זמן ארוך יותר לבדיקת השתלבותם בשוק העבודה.

הנתונים למחקר הנוכחי נאספו באמצעות סקר טלפוני, שנערך במהלך השנים 2010-2011 ובמסגרתו רואיינו לומדים בקורסים בנקודת זמן של כחודש עד חודשיים לפני סיום לימודיהם. הסקר נערך למדגם מייצג של 3,700 לומדים, שנדגמו מתוך אוכלוסייה של כ 8,000 לומדים, שעמדו לסיים את לימודיהם במהלך שנים אלו.

נתוני הלומדים התקבלו באמצעות מערכת הלומדים של האגף להכשרה ופיתוח כ"א במשרד הכלכלה.

במסגרת הסקר נשאלו הבוגרים שאלות שנועדו לבדוק בין היתר:

1. רקע תעסוקתי קודם מלפני הקורס.
2. הסיבה לבחירת הקורס.
3. שימוש בתחבורה ציבורית לצורך הגעה ללימודים.
4. שביעות רצון מהקורס.
5. צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות ושעות לימוד עיוניות.
6. תדמית המקצוע הנלמד.

- ✓ למעלה ממחצית מהלומדים, שעמדו לסיים את לימודיהם במהלך השנים 2010-2011, למדו בקורס השייך לאחד מארבעת ענפי הלימוד הבאים: חשמל ואלקטרוניקה – 18.4%, הארחה – 16.2%, מתכת ומכונות – 11.7%, בניין וסביבה – 11.4%.
- ✓ ל 26% מהלומדים היה ניסיון קודם במקצוע הנלמד בקורס, שאותו רכשו במקום עבודה לפני שהחלו את ההכשרה המקצועית - מספר שנות הניסיון שצברו לפני הקורס עומד בממוצע על כ 5 שנים.
- ✓ 85% מקרב הלומדים, שעבדו במהלך שלוש השנים לפני קורס ההכשרה, עבדו בהיקף של משרה מלאה ושכרם הממוצע ברוטו עמד על 5,740 ש', כאשר שכרם של הגברים הסתכם ב 6,070 ש' ברוטו לחודש ושכרן של הנשים הסתכם ב 5,010 ש' בממוצע למשרה מלאה.
- ✓ 56% מהלומדים בחרו ללמוד את המקצוע שבקורס מכיוון שהם אוהבים או מתעניינים בתחום ו 14% ציינו כי זה מה שהציעו להם בשירות התעסוקה.
- ✓ כשני שליש (66.8%) מהלומדים השתמשו מעת לעת או באופן קבוע בתחבורה ציבורית לצורך הגעה למוסד הלימוד, שבו נערך הקורס.
- ✓ 39% מהלומדים שהשתמשו בתחבורה ציבורית לא קיבלו השתתפות כלשהי בעלויות הנסיעה, 37.5% קיבלו השתתפות חלקית בעלויות הנסיעה ו 23.5% קיבלו החזרים מלאים על הנסיעות.
- ✓ מרבית הלומדים (79%) מסכימים במידה רבה או רבה מאוד כי רמת המורים / מרצים בקורס היא טובה, כ 78% מסכימים כי חומר הלימוד בקורס שימושי (רלבנטי) למקצוע, כ 72% מרוצים מהקורס באופן כללי, כ 71% הסכימו שחומר הלימוד בקורס הוצג בצורה ברורה, כ 70% הסכימו עם ההיגד שקיימת התאמה בין הלימוד העיוני והעבודה המעשית בקורס.
- ✓ שיעור נמוך יחסית של לומדים (כ 58%) הסכימו עם ההיגד כי הרמה הטכנולוגית של הציוד בקורס מתאימה לדרישות השוק.
- ✓ הקורסים המובילים בשביעות רצון כללית גבוהה ("אני מרוצה מהקורס") הם: מטפלות במעונות יום (87.6%), ריתוך מבנים צנרת (84.0%), קונדיטאות 1 (83.0%).
- ✓ 34.5% מהלומדים חושבים שיש צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות לקורס ההכשרה.
- ✓ בענפי לימוד מחשבים ומינהל נמצאו שיעורים גבוהים מהממוצע הכללי של לומדים החושבים שיש צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות (כ 62%) ובענף המינהל ציינו אף בשיעור גבוה מהממוצע את הצורך בהוספת שעות לימוד עיוניות (כ 42%).
- ✓ כ 87% מקרב הלומדים ציינו כי לאחר הקורס יעשו מאמץ לעבוד במקצוע שלמדו, כ 85% חושבים שיצליחו במקצוע שאותו הם לומדים ושיעור דומה מאמינים שיתקדמו בעתיד במקצוע, כ 76% מעריכים שהמקצוע הנלמד בקורס מבוקש בשוק העבודה.

אפיון אוכלוסיית הלומדים ורקע תעסוקתי קודם

אוכלוסיית הלומדים בקורסי הכשרה מקצועית במסגרת מסלול מבוגרים יום, שעמדו לסיים את לימודיהם בשנים 2010-2011 כוללת 64% גברים ו 36% נשים, כ 53% מהאוכלוסייה הם רווקים, כשליש הם בגילאי עד 25 שנים וכשליש מעל גיל 35, כשהגיל הממוצע של הלומדים הוא 30 שנים. כ 22% מהלומדים משתייכים למגזר הערבי, מאוכלוסיית היהודים כ 25% הם עולים משנות ה 90 ואילך, לכ 45% זכאות לתעודת בגרות מלאה, כ 30% היו זכאים לדמי אבטלה בתקופה שלפני רישום לקורס וכ 16% קיבלו דמי הבטחת הכנסה. (דיוקן הלומדים מוצג בלוח 1).

למעלה ממחצית מהלומדים במסגרת ההכשרה המקצועית, למדו בקורס השייך לאחד מארבעת ענפי הלימוד הבאים: חשמל ואלקטרוניקה – 18.4%, הארחה – 16.2%, מתכת ומכונות – 11.7%, בניין וסביבה – 11.4%. (התפלגות מלאה של ענפי הלימוד מוצגת בתרשים 1) ארבעת מוסדות הלימוד הגדולים, שבהם למדו למעלה ממחצית מכלל הלומדים הם: תל ארזה – 18.9%, מוסד להכשרה וייעול הבנייה – 17.5%, כרמיאל – 10.8%, תמרה – 8.3%. בתרשים 2 מוצגת התפלגות מוסדות הלימוד הגדולים עפ"י אחוז הלומדים שעמדו לסיים את לימודיהם ב 2010-2011.

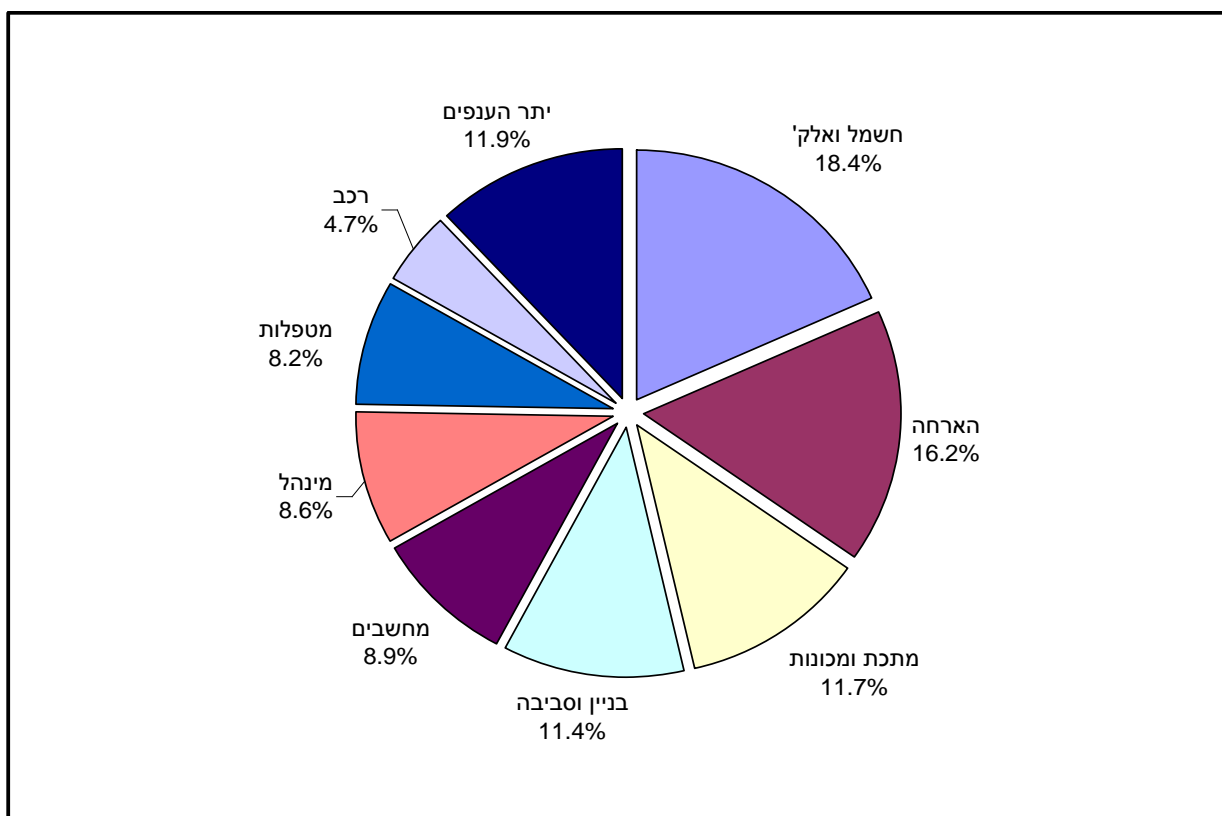
כ 30% מהלומדים לא עבדו כלל במהלך התקופה של שלוש השנים לפני רישום לקורס ההכשרה ללא הבדל מובהק בין גברים לנשים. במגזר הערבי, שיעורם של אלו שכלל לא עבדו בשלוש השנים לפני הקורס עמד על 47% וזאת בהשוואה ל 24% מקרב המגזר היהודי. 60% מקרב הלומדים מקבלי הבטחת הכנסה כלל לא עבדו במהלך השלוש שנים שלפני הקורס. בענפי הלימוד רכב ובניין וסביבה המתאפיינים בשיעור משתתפים גבוה מהמגזר הערבי נמצאו שיעורים גבוהים מהממוצע של לומדים שכלל לא עבדו במהלך השלוש שנים שלפני הקורס (כ 44% ו 40% בהתאמה). בענפי הלימוד מחשבים ומתכת-מכונות נמצאו שיעורים הנמוכים מהממוצע הכללי של כאלו שכלל לא עבדו לפני הקורס (כ 17% ו 19% בהתאמה). מקרב הלומדים שעבדו בתקופה שלפני הקורס, נמצא כי 60% עבדו שלוש שנים מלאות, כשמשך הזמן הממוצע של עבודה מתוך שלוש השנים שלפני הקורס עומד על 2.5 שנים.

ל 26% מהלומדים היה ניסיון קודם במקצוע הנלמד בקורס, שאותו רכשו במקום עבודה לפני שהחלו את ההכשרה המקצועית (מספר שנות הניסיון שצברו עומד בממוצע על כ 5 שנים). בקרב גברים שיעור בעלי הניסיון הקודם במקצוע גבוה בהשוואה לנשים (30% ו 18% בהתאמה). במגזר היהודי, נמצא שיעור גבוה יותר של בעלי ניסיון קודם במקצוע הנלמד בהשוואה למגזר הערבי (29% ו 17% בהתאמה). 30% מקרב מקבלי דמי אבטלה לפני הקורס היו בעלי ניסיון קודם במקצוע הנלמד לעומת כ 14% בלבד מקרב אלו שקיבלו הבטחת הכנסה. כ 47% מקרב הלומדות בקורס מטפלות במעונות יום סוג 1 היו בעלות ניסיון קודם בתחום עוד טרם לימודיהם. (פירוט שיעור בעלי הניסיון הקודם בתחום לפי קורסי לימוד נבחרים ראה תרשים 3)

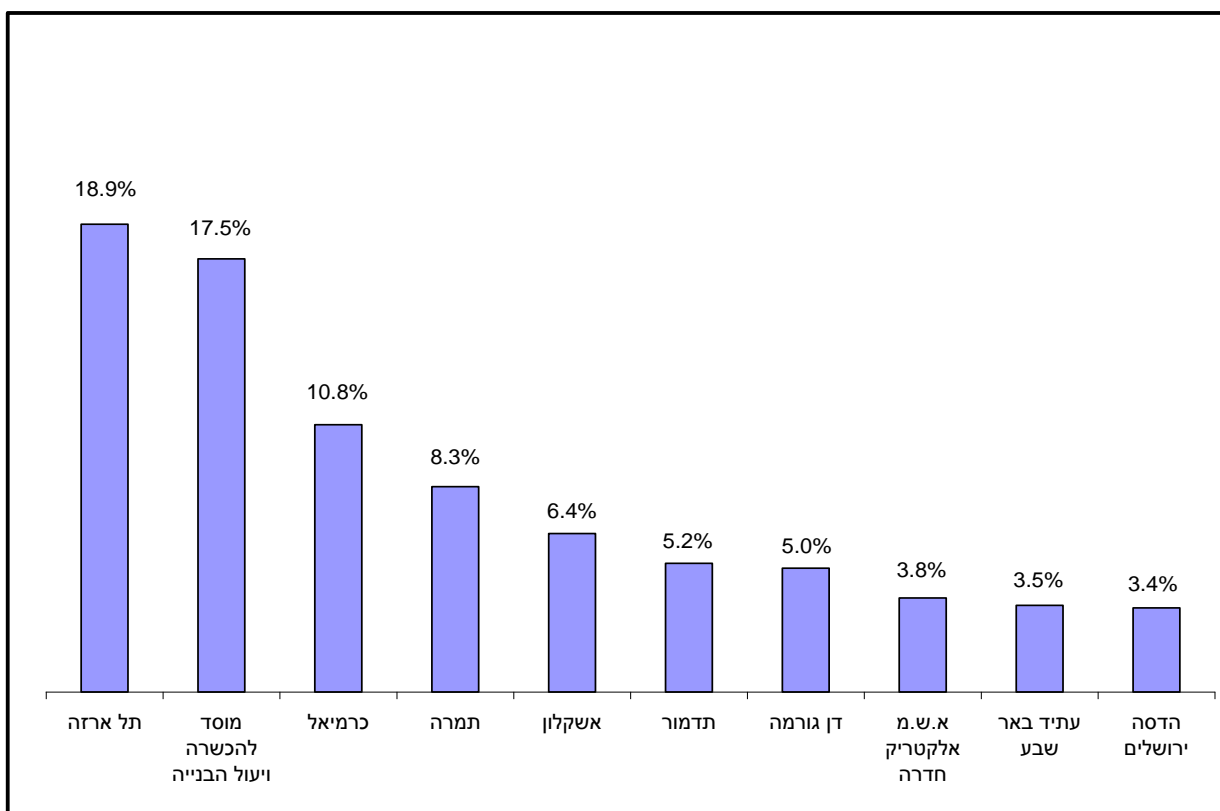
לוח 1: דיוקן מדגם הלומדים לקראת סיום הקורס בשנים 2010-2011

אחוזים	
64.0%	גברים
36.0%	נשים
32.8%	עד גיל 25
33.5%	גילאי 26-34
33.7%	גילאי 35 ומעלה
74.8%	ותיקים (מגזר יהודי)
25.2%	עולים משנות ה 90 ואילך
78.2%	מגזר יהודי
21.8%	מגזר ערבי
39.8%	נשוי
52.5%	רווק
7.7%	גרוש, פרוד, אלמן
45.4%	זכאים לבגרות מלאה
54.6%	ללא בגרות מלאה
26.0%	יש ניסיון קודם לפני הלימודים
74.0%	אין ניסיון קודם מלפני הלימודים
29.6%	קיבלו דמי אבטלה
15.6%	קיבלו הבטחת הכנסה
54.8%	לא קיבלו תמיכה ממשלתית
36.0%	מחוז חיפה וצפון
28.4%	מחוז תל אביב מרכז
22.8%	מחוז ירושלים
12.8%	מחוז ב"ש ודרום

תרשים 1: התפלגות ענפי הלימוד עפ"י אחוז הלומדים שעמדו לסיים את לימודיהם ב 2010-2011

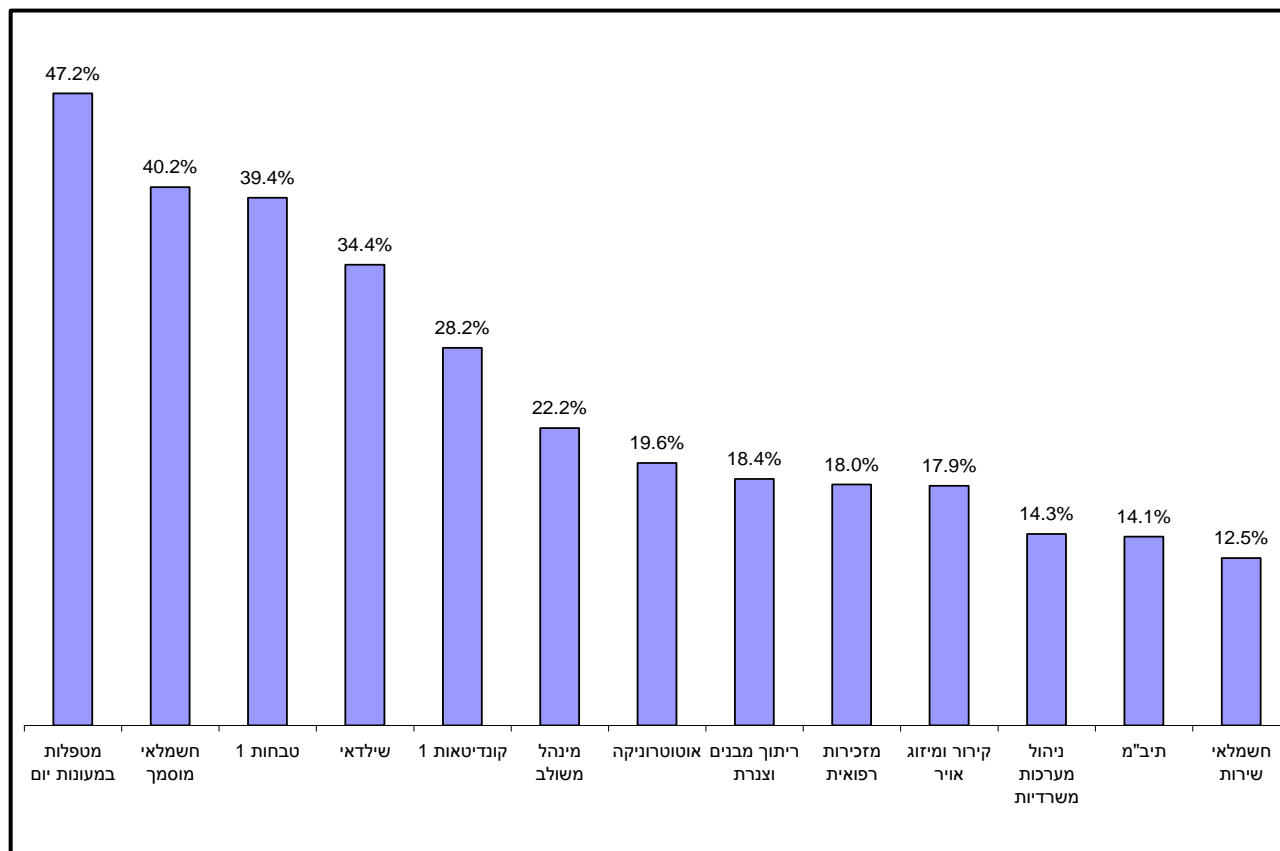

תרשים 2: התפלגות מוסדות לימוד עיקריים עפ"י אחוז לומדים שעמדו לסיים את לימודיהם ב 2010-2011

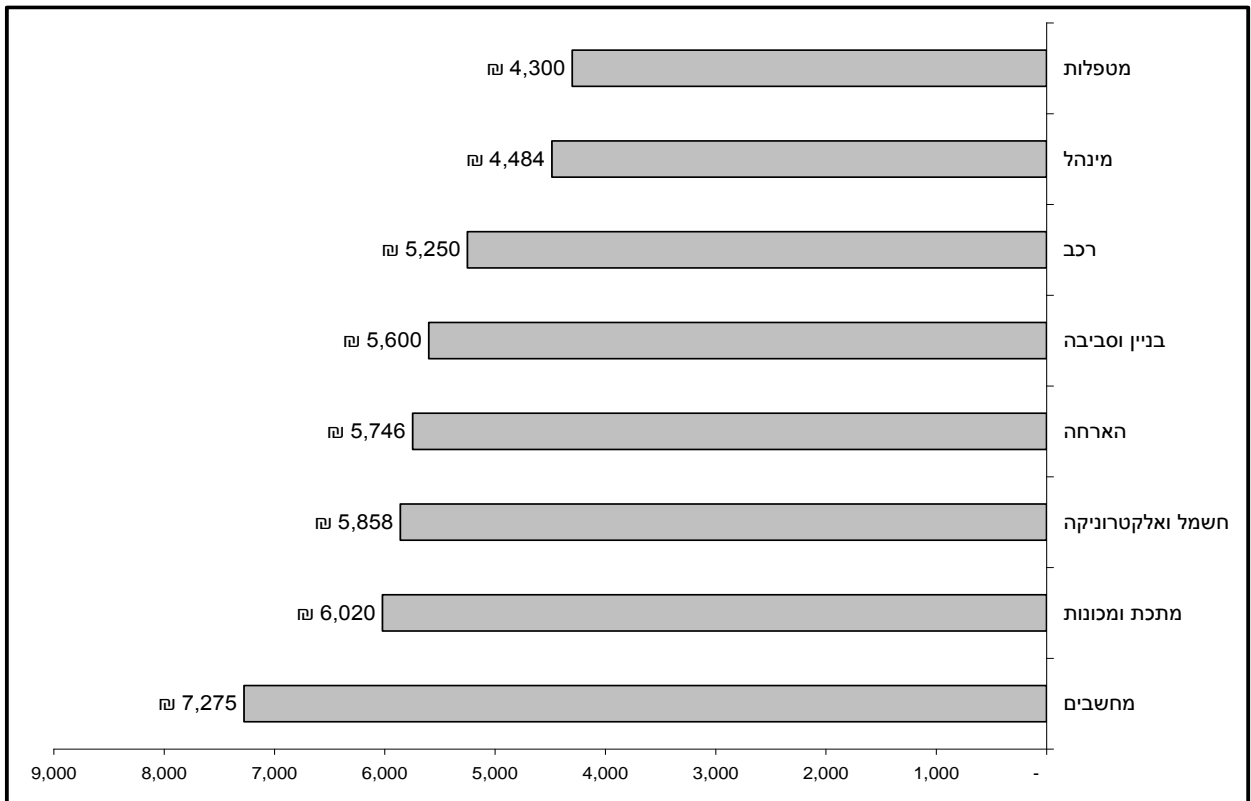
תרשים 3: אחוז בעלי ניסיון קודם בתחום במסגרת מקום עבודה מלפני הלימודים – לפי קורסים נבחרים.

שכר בעבודה קודמת לפני הקורס

במסגרת הסקר נשאלו הלומדים על גובה שכרם בעבודתם הקודמת מלפני קורס ההכשרה. מהנתונים עולה כי 85% מקרב הלומדים, שעבדו במהלך שלוש השנים לפני קורס ההכשרה, עבדו בהיקף של משרה מלאה ושכרם הממוצע ברוטו עמד על 5,740 ש"י, כאשר שכרם של הגברים הסתכם ב 6,070 ש"י ברוטו לחודש ושכרן של הנשים הסתכם ב 5,010 ש"י בממוצע למשרה מלאה. בקבוצת הגיל של עד 25 השתכרו כ 5,000 ש"י בממוצע בעבודה האחרונה לפני הקורס ואילו בקרב קבוצת הגיל של מעל 35 השכר לפני הקורס הסתכם ב 6,340 ש"י בממוצע. במגזר היהודי נאמד השכר ב 5,930 ש"י לעומת המגזר הערבי שהלומדים מקרבו השתכרו בעבודתם הקודמת לפני הקורס 5,040 ש"י בממוצע. לומדים שהיו זכאים לבגרות מלאה, השתכרו בעבודתם הקודמת לפני הקורס 6,150 ש"י וזאת לעומת שכר של 5,320 ש"י שהשתכרו בעבודתם האחרונה אלו שלא היו זכאים לבגרות מלאה. הזכאים לדמי אבטלה בתקופה שלפני הקורס השתכרו בעבודתם הקודמת כ 6,250 ש"י וזאת לעומת שכר של 4,780 ש"י שהשתכרו בעבודתם האחרונה הזכאים לדמי הבטחת הכנסה. ענף הלימוד שהלומדים במסגרתו הרוויחו את השכר הגבוה ביותר לפני הקורס הוא **מחשבים** (שכר ממוצע של 7,275 ש"י) ובענף **המטפלות** השתכרו לפני הקורס את השכר הנמוך ביותר (4,300 ש"י). בתרשים 4 מוצגים נתוני השכר של הלומדים בעבודתם הקודמת לפני הקורס לפי תחומי הלימוד.

תרשים 4: שכר ממוצע (ברוטו) למשרה מלאה בעבודה אחרונה מלפני הקורס – לפי תחומי לימוד.

הסיבה העיקרית לבחירת הקורס

המרוויינים לסקר נשאלו: "מה הסיבה העיקרית שבחרת ללמוד דווקא את הקורס הזה?" מהנתונים עולה כי 56% מהנשאלים ציינו כי הם אוהבים את תחום הלימוד או שהתחום מעניין אותם, 14% ציינו כי זה מה שהציעו להם בשירות התעסוקה, כ 9% חושבים שהמקצוע מבוקש בשוק או שניתן להרוויח שכר טוב, כ 8% טענו שהמקצוע מתאים לכישורים שלהם, 7% אמרו שעבדו בתחום בעבר ורצו תעודה או הרחבת הידע המקצועי וכ 4% בחרו בקורס בעקבות המלצה של חברים או בני משפחה. נשים ציינו בשיעור גבוה יותר את סיבת ההתעניינות בתחום בהשוואה לגברים (62% לעומת 53%) וגם במגזר היהודי ציינו סיבה זאת בשיעורים גבוהים לעומת המגזר הערבי (59% לעומת 48%). יש לציין כי 30% מקרב לומדים מהמגזר הערבי ציינו כי הסיבה העיקרית לבחירת הקורס היא שזו ההצעה שקיבלו בשירות התעסוקה וזאת בהשוואה ל 10% שציינו זאת במגזר היהודי. גם בקרב מקבלי דמי הבטחת הכנסה, סיבה זו צוינה בשיעור גבוה של 40% וזאת בהשוואה ל 11% שציינו סיבה זאת כעיקרית מקרב מקבלי דמי האבטלה.

בפילוח עפ"י תחומי הלימוד עולה כי תחום **הארוחה** (בעיקר קורסים של טבחות וקונדיטאות) בולט במיוחד בשיעור המציינים כי בחרו בקורס בגלל אהבה או התעניינות בתחום. (85% ציינו זאת כסיבה עיקרית). בתחום **המטפלות** נמצאו שיעורים גבוהים שציינו כי זה מה שהציעו להן בשירות התעסוקה (30%). פירוט מלא לסיבות העיקריות לבחירת הקורס עפ"י תחומי הלימוד מופיע בלוח 2.

לוח 2: הסיבה העיקרית לבחירת קורס ההכשרה

סיבה אחרת	סיבה אחרת	המלצות של חברים או בני משפחה	עבדתי גם בעבר בתחום ורציתי תעודה	המקצוע מתאים לכישורים שלי	המקצוע מבוקש בשוק / שכר טוב	זה מה שהציעו לי בשירות התעסוקה	אוהב את התחום / מתעניין בתחום	סה"כ
100%	3.5%	3.0%	11.7%	8.7%	12.8%	12.6%	47.6%	חשמל ואלק'
100%	1.7%	2.1%	5.0%	4.1%	2.1%	0.0%	85.0%	הארוחה
100%	1.2%	7.0%	7.8%	8.7%	16.1%	20.9%	38.3%	מתכת ומכונות
100%	2.8%	6.8%	5.8%	5.4%	7.5%	21.4%	50.3%	בניין וסביבה
100%	0.7%	2.5%	8.8%	14.7%	11.7%	13.0%	48.8%	מחשבים
100%	2.8%	1.1%	3.4%	8.0%	10.2%	19.3%	55.1%	מינהל
100%	1.2%	3.5%	2.3%	1.2%	3.5%	30.2%	58.1%	מטפלות
100%	1.2%	2.4%	7.1%	2.4%	6.0%	17.9%	63.1%	רכב
100%	2.2%	3.5%	7.2%	8.4%	8.6%	14.0%	56.1%	ממוצע

שימוש בתחבורה ציבורית לצורך הגעה ללימודים

כשני שלישי (66.8%) מהלומדים השתמשו מעת לעת או באופן קבוע בתחבורה ציבורית לצורך הגעה למוסד הלימוד, שבו נערך הקורס.

נשים עשו שימוש רב יותר בתחבורה ציבורית בהשוואה לגברים (71.5% לעומת 64.0%) וגם בקבוצת הגיל של צעירים עד 25 כ 74% מהם עשו שימוש בתחבורה ציבורית בהשוואה לכ 63% בקבוצות הגיל האחרות. מקבלי הבטחת הכנסה עשו שימוש רב יותר בתחבורה ציבורית בהשוואה למקבלי דמי אבטלה (74.7% לעומת 62.8%)

הלומדים במחוז ירושלים עשו שימוש רב יותר בתחבורה הציבורית וזאת בהשוואה למחוזות האחרים (73.7% לעומת 65%-63% ביתר המחוזות).

לא נמצאו הבדלים מובהקים בשיעור השימוש בתחבורה ציבורית במגזר הערבי לעומת המגזר היהודי. בתחומי הלימוד המאופיינים ברוב מוחלט של נשים, נמצאו שיעורי שימוש גבוהים מהממוצע בתחבורה ציבורית – כ 77% מהלומדים בתחום המינהל ו כ 74% מהלומדים בתחום המטפלות. כ 20% השתמשו לנסיעות בכרטיס חופשי חודשי שעלותו הממוצעת נאמדה בכ 280 ש' והיתר כ 80% שילמו על כרטיס הלוך חזור שמחירו הממוצע היה 27 ש'.

39% מהלומדים שהשתמשו בתחבורה ציבורית לא קיבלו השתתפות כלשהי בעלויות הנסיעה, 37.5% קיבלו השתתפות חלקית בעלויות הנסיעה ו 23.5% קיבלו החזרים מלאים על הנסיעות.

שיעור הנשים שכלל לא קיבלו השתתפות בנסיעות גבוה מזה של גברים (45.4% ו 34.7% בהתאמה) במגזר היהודי שיעורם של אלו שכלל לא קיבלו השתתפות גבוה מהמגזר הערבי (42.3% ו 26.3% בהתאמה). במחוז חיפה-צפון 26% מהמשתמשים בתחבורה ציבורית לא קיבלו כלל החזר על נסיעותיהם אולם מרביתם של אלו שכן קיבלו החזר, קיבלו החזר חלקי בלבד. במחוזות האחרים, שיעורם של אלו שכלל לא קיבלו החזר על נסיעותיהם היה גבוה יותר: מחוז תל אביב - 32.5%, מחוז ירושלים - 53.5% ומחוז באר שבע דרום – 55.7%

65% מקרב הלומדים את תחום המושבים לא קיבלו כלל השתתפות בנסיעות ואילו בענפי הלימוד **מתכת-מכונות ורכב**, שיעורם של אלו שקיבלו החזרים מלאים על הנסיעות הוא גבוה במיוחד (40% ו 37% בהתאמה).

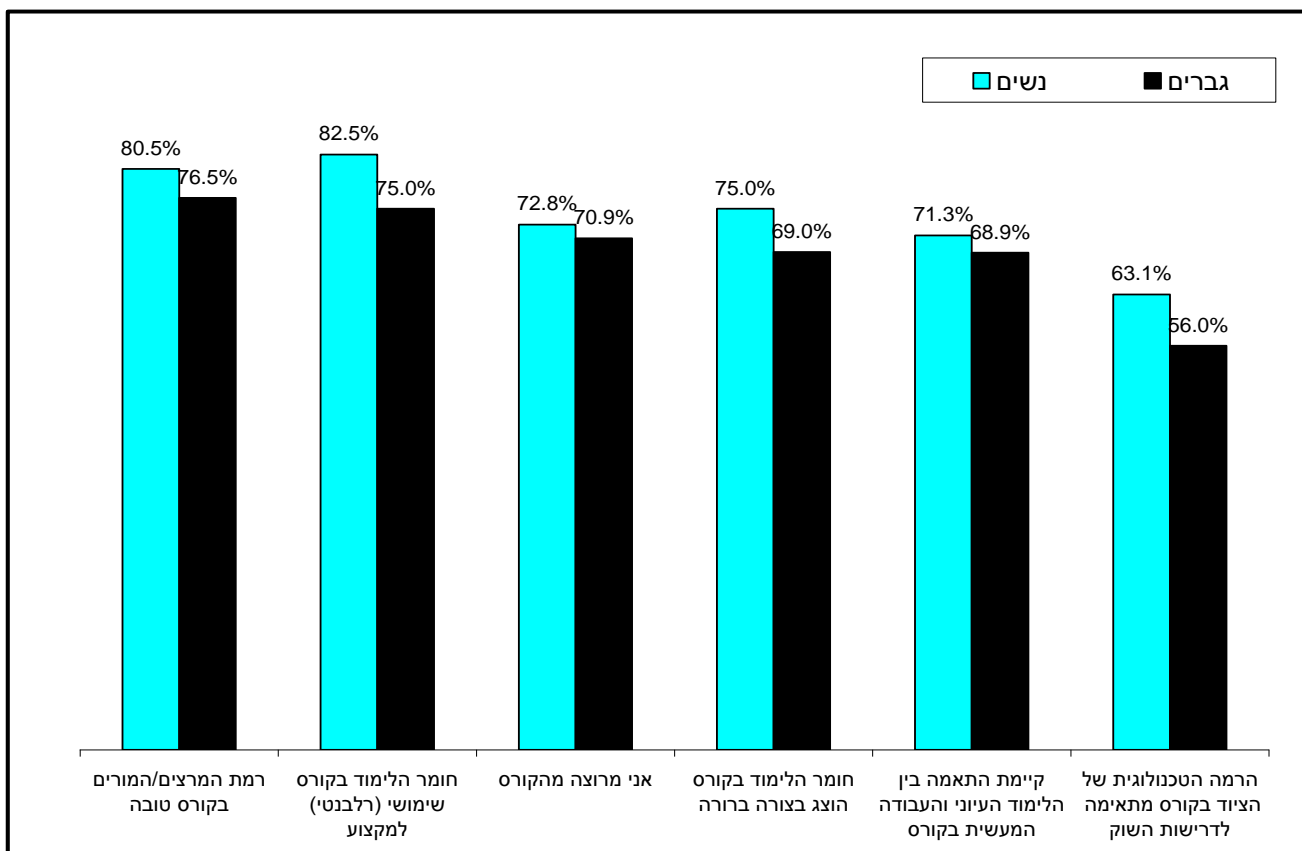
שביעות רצון מקורס ההכשרה

במסגרת הראיון, נתבקשו הלומדים לציין את מידת הסכמתם עם שישה היגדים הקשורים לקורס. מהנתונים עולה כי מרבית הלומדים (79%) מסכימים במידה רבה או רבה מאוד כי רמת המורים / מרצים בקורס היא טובה, כ 78% מסכימים כי חומר הלימוד בקורס שימושי (רלבנטי) למקצוע, כ 72% מרוצים מהקורס באופן כללי, כ 71% הסכימו שחומר הלימוד בקורס הוצג בצורה ברורה, כ 70% הסכימו עם ההיגד שקיימת התאמה בין הלימוד העיוני והעבודה המעשית בקורס ולבסוף שיעור נמוך יחסית של לומדים (כ 58%) הסכימו עם ההיגד כי הרמה הטכנולוגית של הציוד בקורס מתאימה לדרישות השוק.

בקבוצת הגיל של בני 35 ומעלה נמצאו שיעורי מרוצים גבוהים יותר בהשוואה לקבוצות הגיל האחרות בכל הנושאים שנבדקו וכך גם **במגזר הערבי**¹ בהשוואה למגזר היהודי.

בתרשים 5 מוצגת השוואה בין גברים לנשים בשיעור ההסכמה עם ההיגדים שהוצגו בסקר וממנה ניתן ללמוד כי נשים מרוצות מעט יותר מלימודיהן בקורס ההכשרה בהשוואה לגברים.

תרשים 5: שיעור המסכימים במידה רבה או רבה מאוד עם ההיגד – השוואה בין גברים לנשים.

¹ ממוצע שביעות הרצון בקרב לומדים מהמגזר הערבי גבוה ב 10 נקודות האחוז בהשוואה ללומדים מהמגזר היהודי (נתון דומה התקבל גם בסקר בוגרי אוניברסיטאות לתואר ראשון שערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשנת 2008) מניסיון מחקרי לאורך שנים ידוע כי למרואיינים מהמגזר הערבי קיימת נטייה גבוהה ל"רצייה חברתית" הגורמת להם לענות באופן חיובי יותר על שאלות המחקר.

שביעות הרצון בקורסים נבחרים

בדקנו את שביעות הרצון מששת המשתתפים ב 13 הקורסים הגדולים ב 2010-2011, כפי שנדגמו בסקר. להלן דירוג אחוז המרוצים (מסכימים עם ההיגד במידה רבה או רבה מאוד) מהקורסים בכל אחד מהמשתתפים (היגדים).

אני מרוצה מהקורס: הקורסים המובילים בשביעות רצון כללית גבוהה הם: מטפלות במעונות יום (87.6%), ריתוך מבנים צנרת (84.0%), קונדיטאות 1 (83.0%). לעומתם הקורסים עם אחוז המרוצים הנמוך ביותר הם: מינהל משולב (47.8%), תיב"מ (62.5%) ואוטוטרוניקה (63.8%).
דירוג של כל 13 הקורסים ראה בתרשים 6.

הרמה הטכנולוגית של הציוד בקורס מתאימה לדרישות השוק: הקורסים המובילים בשביעות רצון גבוהה הם: ריתוך מבנים צנרת (82.0%), מטפלות במעונות יום (71.7%), ניהול מערכות משרדיות (66.7%) לעומתם הקורסים עם אחוז המרוצים הנמוך ביותר הם: שילדאי (39.5%), אוטוטרוניקה (45.2%), תיב"מ (45.7%) וקירור ומיזוג אויר (46.3%).
דירוג של כל 13 הקורסים ראה בתרשים 7.

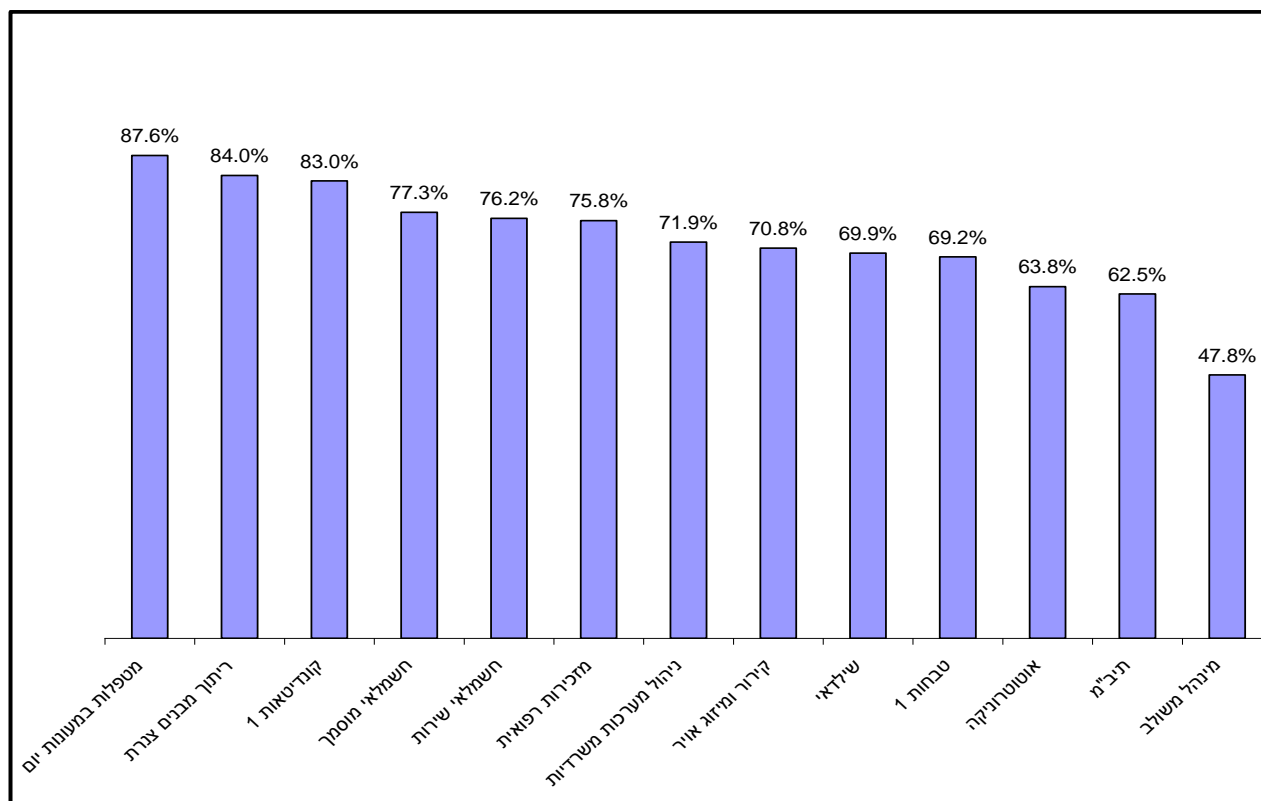
חומר הלימוד בקורס הוצג בצורה ברורה: הקורסים המובילים בשביעות רצון גבוהה הם: מטפלות במעונות יום (90.6%), ריתוך מבנים צנרת (89.2%), קונדיטאות 1 (85.2%) לעומתם הקורסים עם אחוז המרוצים הנמוך ביותר הם: מינהל משולב (51.7%), קירור ומיזוג אויר (60.2%).
דירוג של כל 13 הקורסים ראה בתרשים 8.

חומר הלימוד בקורס שימושי (רלבנטי) למקצוע: הקורסים המובילים בשביעות רצון גבוהה הם: מטפלות במעונות יום (92.4%), ריתוך מבנים צנרת (89.2%), קונדיטאות 1 (87.9%). לעומתם הקורס עם אחוז מרוצים נמוך במיוחד הוא חשמלאי מוסמך שרק 61% מהלומדים הסכימו עם ההיגד כי החומר בקורס שימושי למקצוע. דירוג של כל 13 הקורסים ראה בתרשים 9.

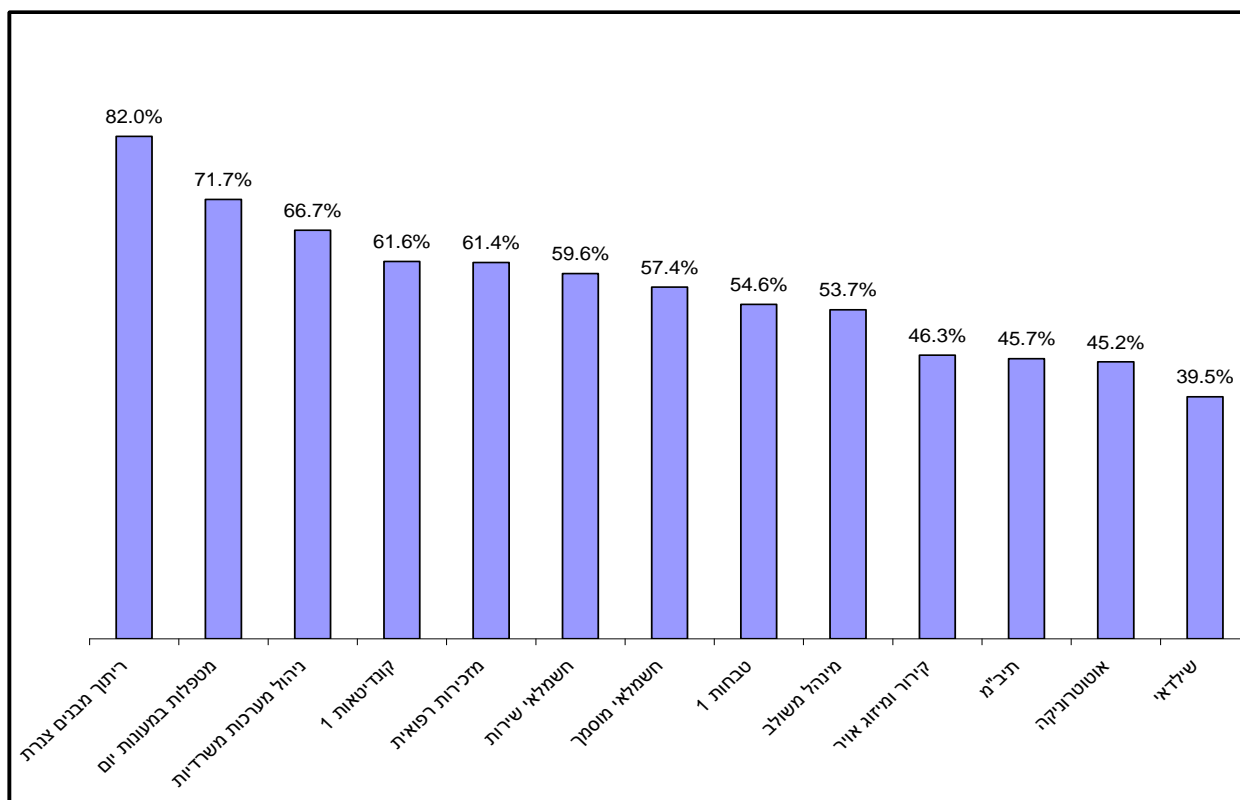
קיימת התאמה בין הלימוד העיוני והעבודה המעשית בקורס: הקורסים המובילים בשביעות רצון גבוהה הם: קונדיטאות 1 (84.6%), ריתוך מבנים צנרת (80.9%) ואילו קורסים עם אחוז המרוצים הנמוך ביותר הם: מינהל משולב (54.2%) ושילדאי (58.7%). דירוג של כל 13 הקורסים ראה בתרשים 10.

רמת המורים / מרצים בקורס היא טובה: הקורסים המובילים בשביעות רצון גבוהה מפרמטר זה הם: מטפלות במעונות יום (92.8%), ריתוך מבנים צנרת (89.2%), קונדיטאות 1 (86.3%). לעומתם הקורסים עם אחוז המרוצים הנמוך ביותר הם: מינהל משולב (60.5%), שילדאי (69.8%), אוטוטרוניקה (70.3%).
דירוג של כל 13 הקורסים ראה בתרשים 11.

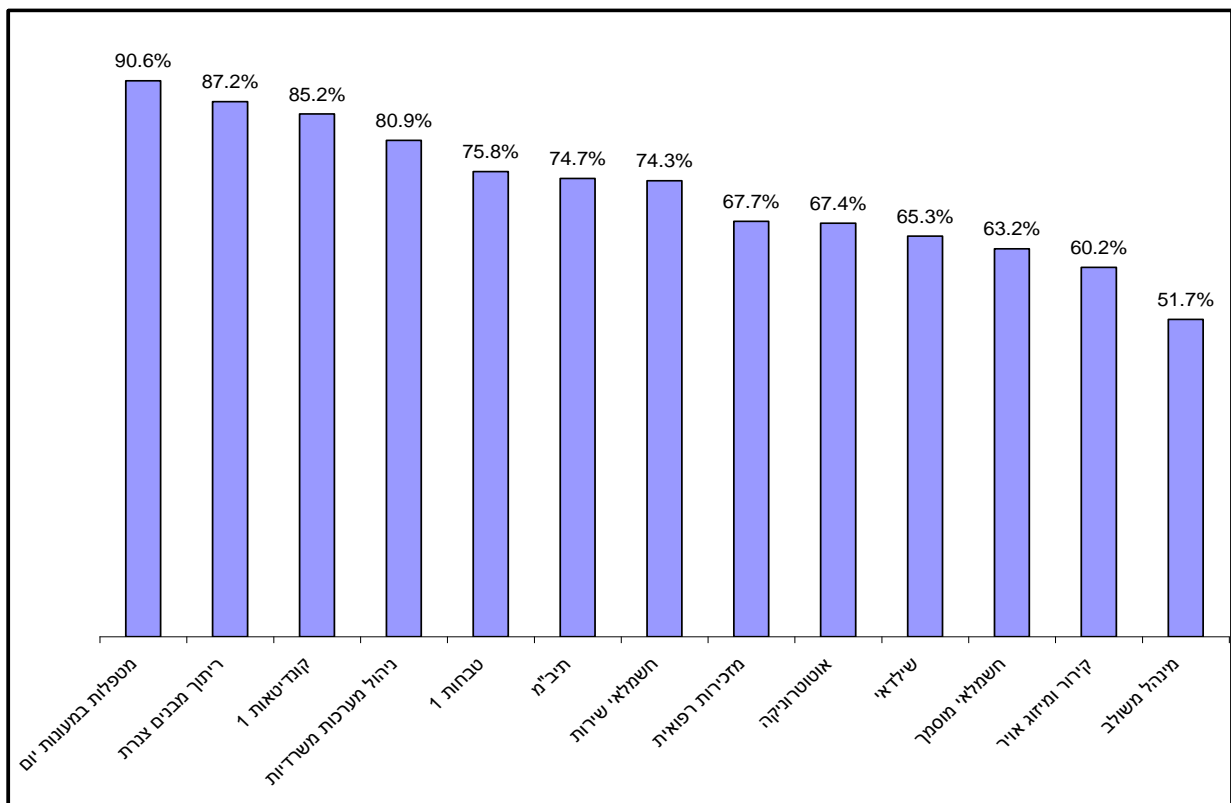
תרשים 6: שיעור המסכימים במידה רבה או רבה מאוד עם ההיגד – "אני מרוצה מהקורס".

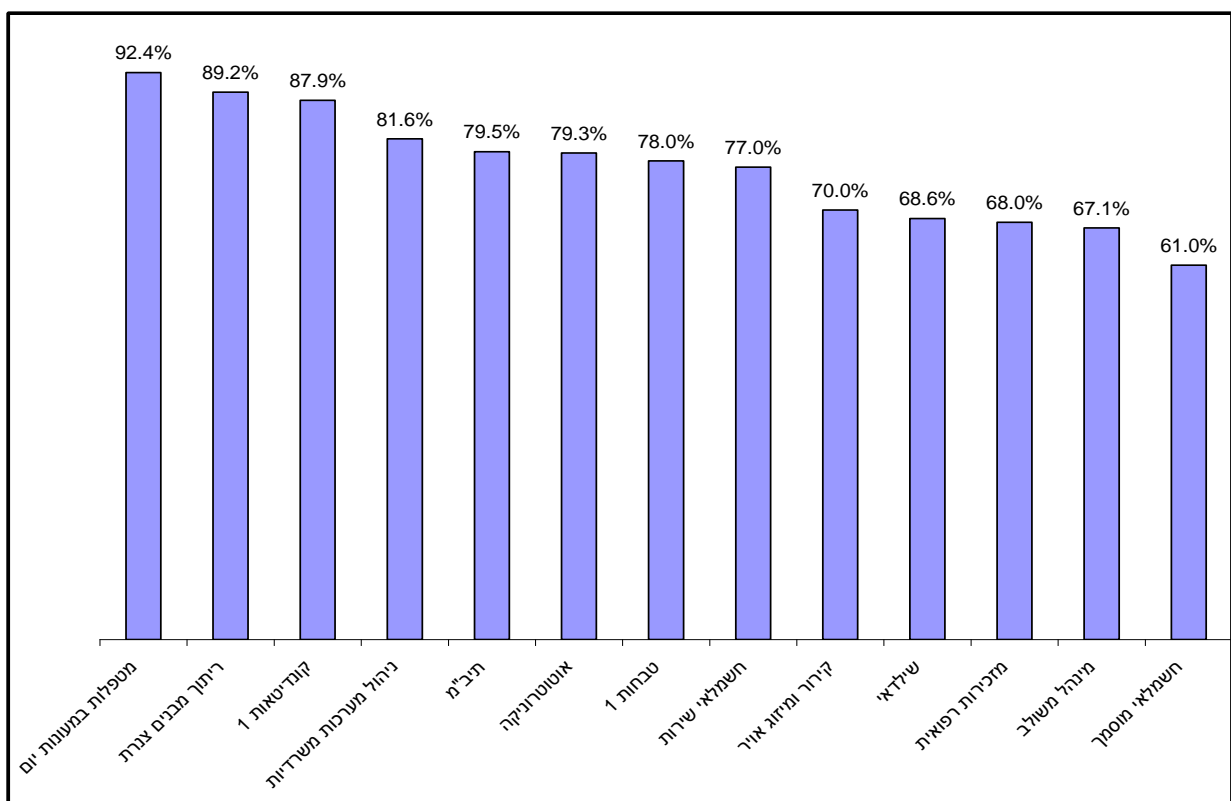
תרשים 7: שיעור המסכימים במידה רבה או רבה מאוד עם ההיגד – "הרמה הטכנולוגית של הציוד בקורס מתאימה לדרישות השוק".

תרשים 8: שיעור המסכימים במידה רבה או רבה מאוד עם ההיגד – "חומר הלימוד בקורס הוצג בצורה ברורה".

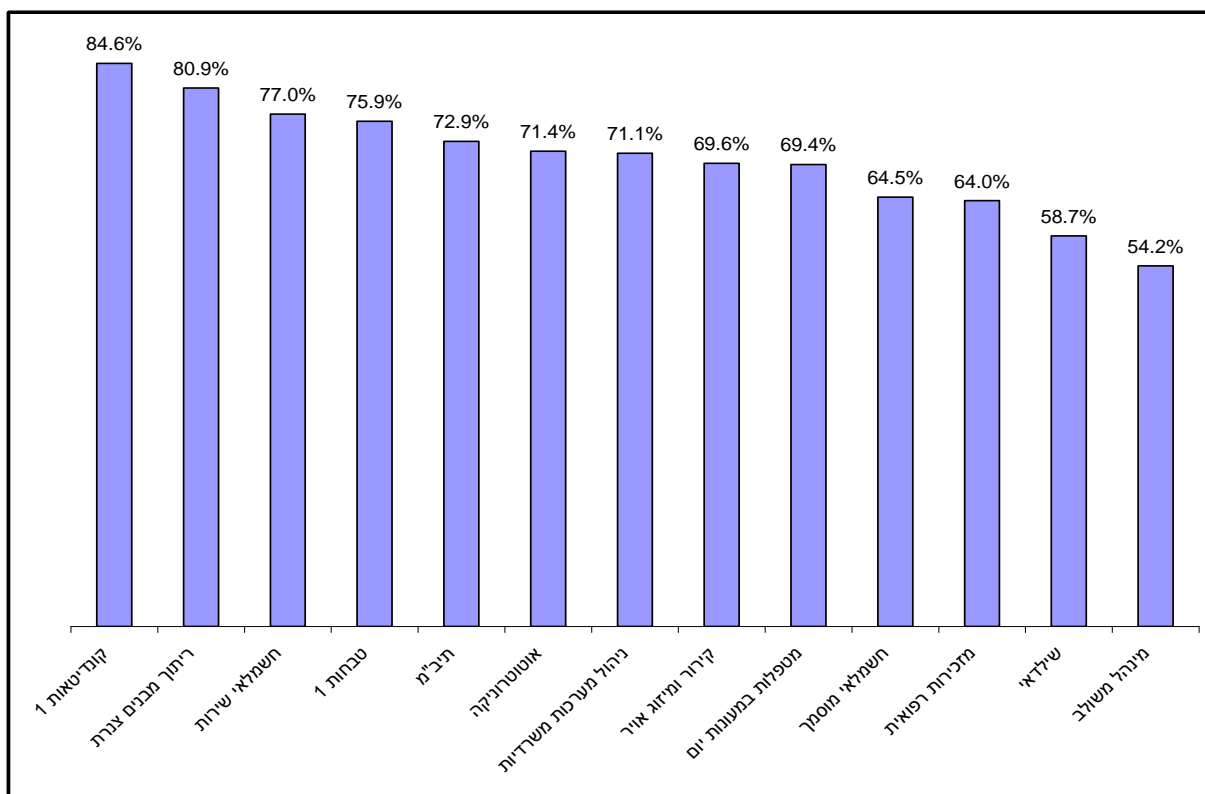

תרשים 9: שיעור המסכימים במידה רבה או רבה מאוד עם ההיגד – "חומר הלימוד בקורס שימושי (רלבנטי) למקצוע".

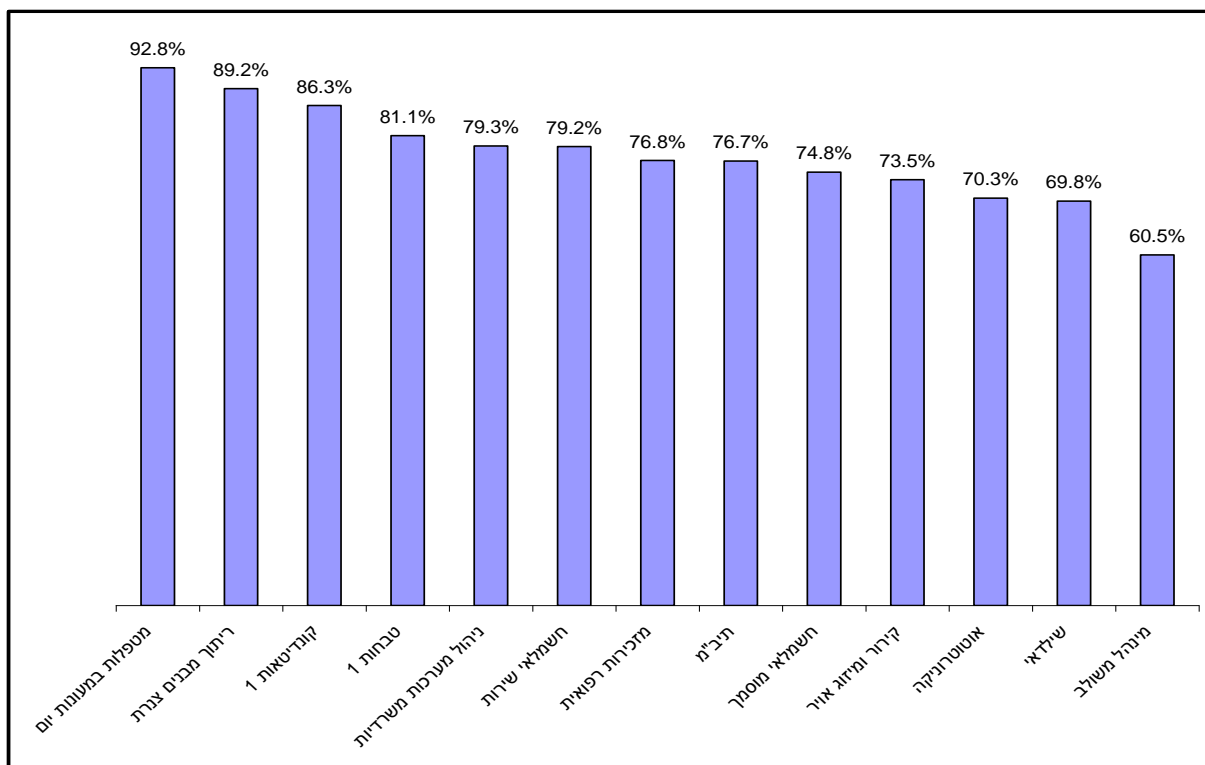

תרשים 10: שיעור המסכימים במידה רבה או רבה מאוד עם ההיגד – " קיימת התאמה בין הלימוד העיוני והעבודה המעשית בקורס "

תרשים 11: שיעור המסכימים במידה רבה או רבה מאוד עם ההיגד – " רמת המורים / מרצים בקורס היא טובה "

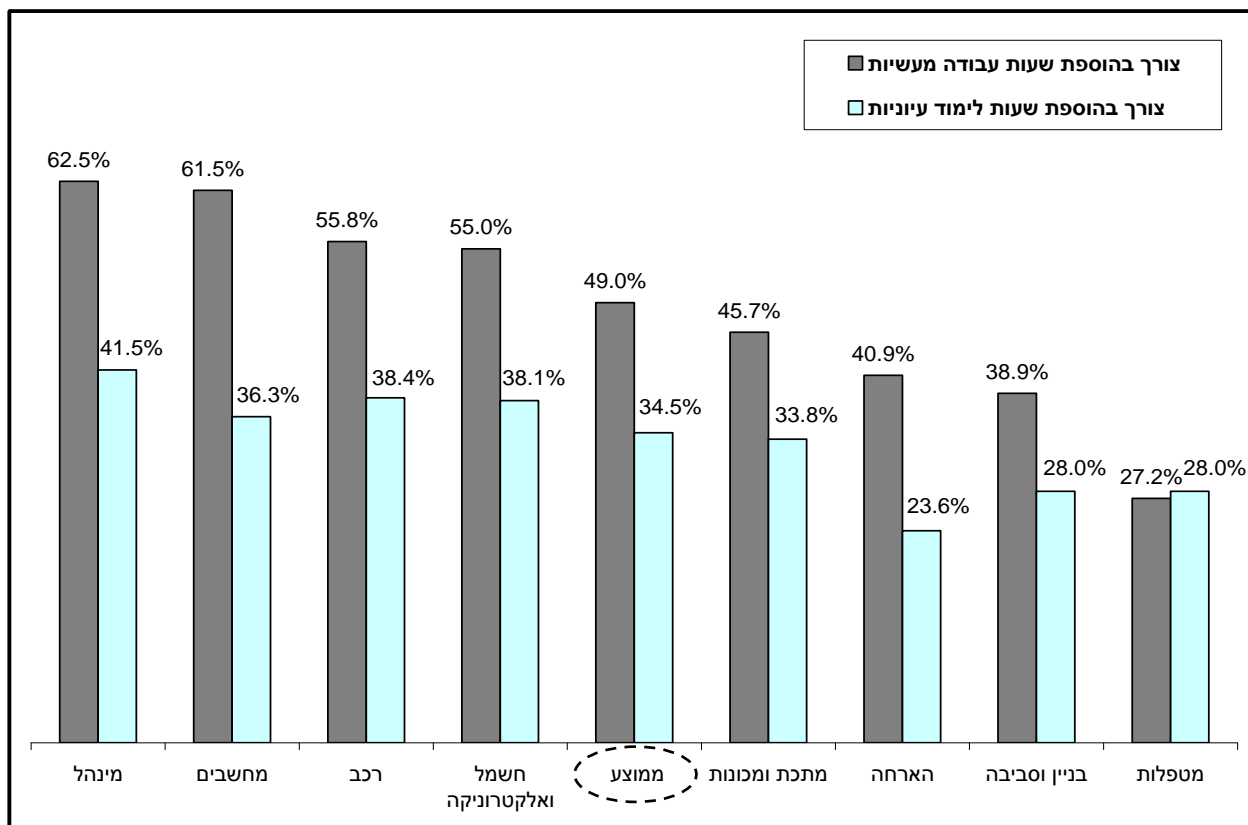

צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות ושעות לימוד עיוניות לקורס

המרוויינים נשאלו אם לדעתם יש צורך בהוספת שעות לימוד עיוניות וכן הוספת שעות עבודה מעשיות. מהנתונים עולה כי בסה"כ 34.5% מהלומדים חושבים שיש צורך בהוספת שעות לימוד עיוניות לקורס ו 49.0% מכלל הלומדים חושבים שיש צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות לקורס ההכשרה. לא נמצאו הבדלים מובהקים בדעה בנושא של גברים לעומת נשים או במגזר הערבי בהשוואה ליהודי. בקרב קבוצת הגיל של צעירים עד 25 נמצאו שיעורים נמוכים יותר של כאלו החושבים שיש צורך בתוספת שעות עיוניות או מקצועיות בהשוואה לקבוצות הגיל האחרות, כאשר 30% מקרב הצעירים עד גיל 25 חושבים שיש צורך בהוספת שעות לימוד עיוניות וזאת בהשוואה לכ 37% מקרב קבוצות הגיל האחרות וכ 43% מקרב הצעירים ציינו כי יש צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות וזאת לעומת כ 52% מקרב קבוצות הגיל האחרות של מעל 25.

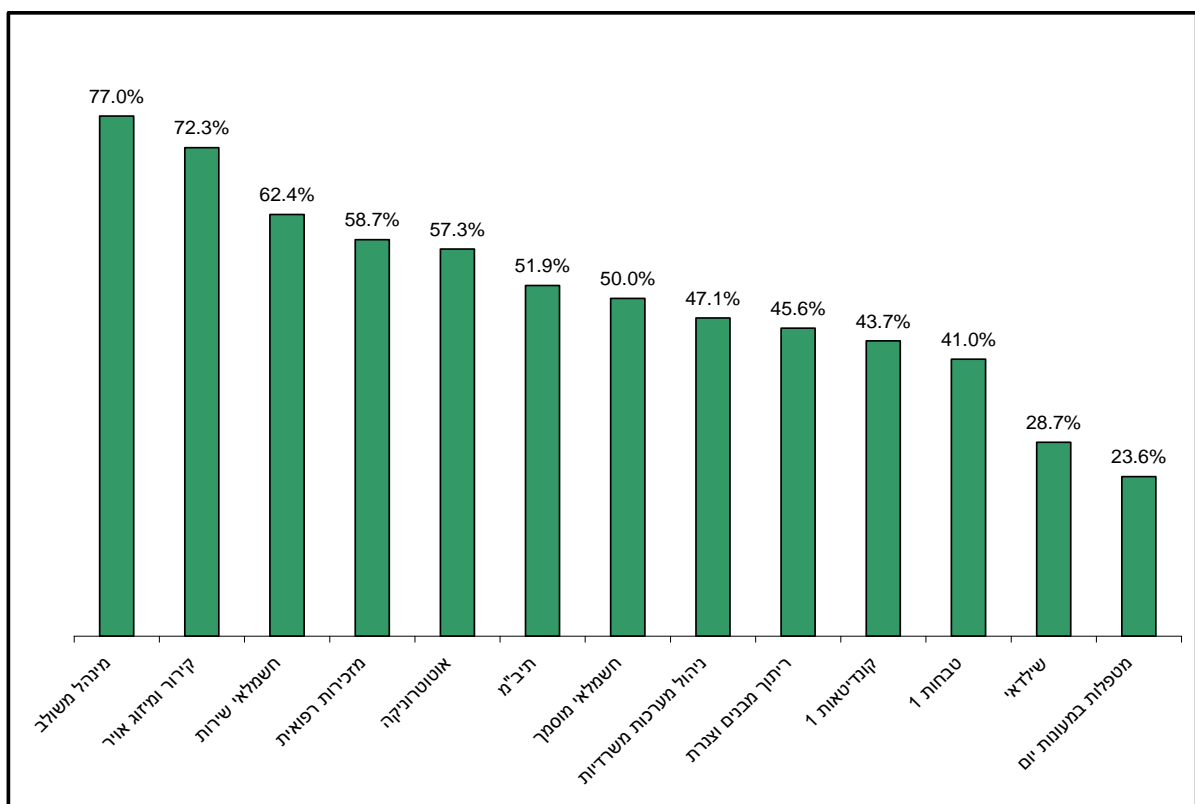
בענפי לימוד **מחשבים ומינהל** נמצאו שיעורים גבוהים מהמוצע הכללי של לומדים החושבים שיש צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות (כ 62%) ובענף המינהל ציינו אף בשיעור גבוה מהמוצע את הצורך בהוספת שעות לימוד עיוניות (כ 42%). בתרשים 12 מוצגים שיעורי הלומדים החושבים שיש צורך בהוספת שעות לימוד עיוניות ומעשיות לפי ענפי הלימוד.

תרשים 12: אחוז המציינים כי יש צורך בהוספת שעות לימוד לקורס לפי ענפי לימוד מרכזיים.

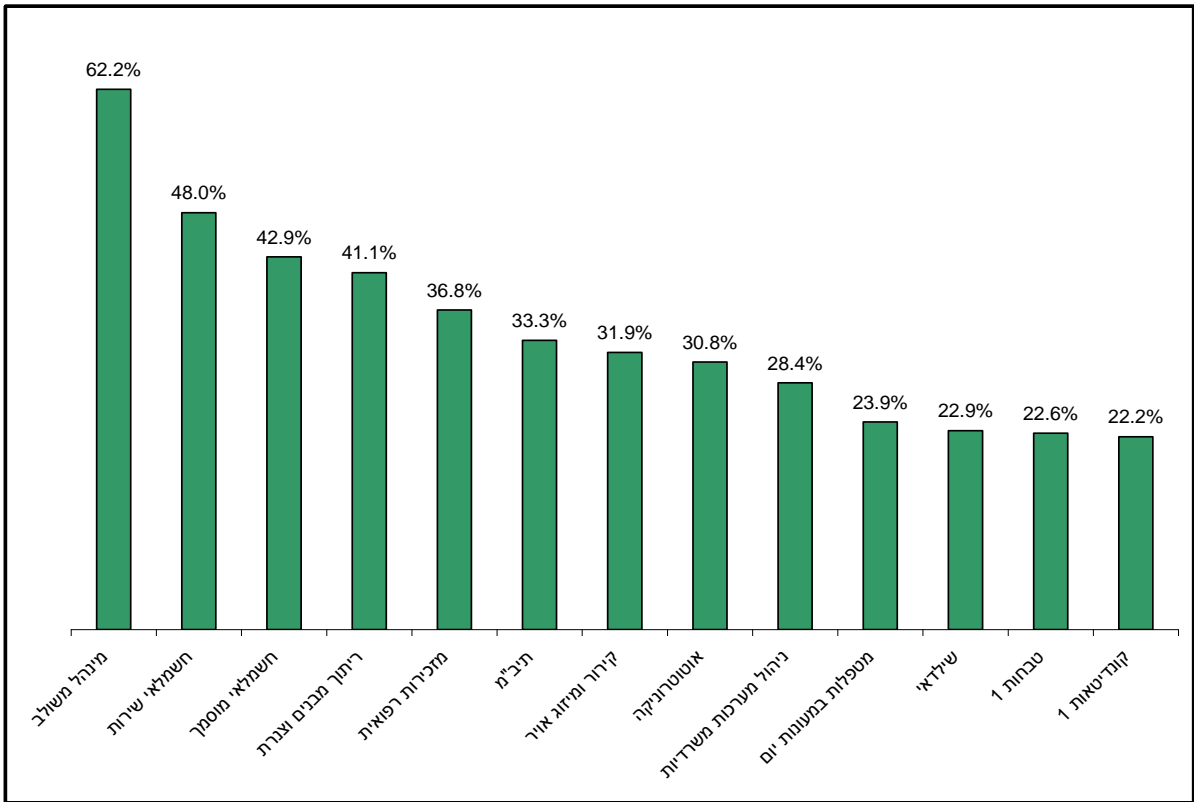

מפילוח על פי 13 הקורסים הגדולים ב 2010-2011 (כפי שנדגמו בסקר) עולה כי בקורסים **מינהל משולב** ו**קירור ומיזוג אויר** נמצאו שיעורים גבוהים מהממוצע של מציינים כי יש צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות (77.0% ו 72.3% בהתאמה) ובקורסים **מינהל משולב** ו**חשמלאי שירות** נמצאו שיעורים גבוהים מהממוצע של מציינים כי יש צורך בהוספת שעות לימוד עיוניות (62.2% ו 48.0% בהתאמה). דירוג המציינים כי יש צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות ושעות לימוד עיוניות לפי קורסים נבחרים ראה בתרשימים 13-14.

תרשים 13: אחוז המציינים כי יש צורך בהוספת שעות עבודה מעשיות לפי קורסים נבחרים.

תרשים 14: אחוז המציינים כי יש צורך בהוספת שעות לימוד עיוניות לפי קורסים נבחרים.

תדמית המקצוע הנלמד בשוק העבודה

עפ"י ארבעת המשתנים שנבדקו בסקר נראה כי תדמית המקצוע הנלמד בשוק העבודה היא בסה"כ גבוהה בקרב הלומדים וזאת בנקודת זמן של כחודש עד חודשיים לפני סיומו של הקורס. כ 87% מקרב הלומדים ציינו כי לאחר הקורס יעשו מאמץ לעבוד במקצוע שלמדו, כ 85% חושבים שיצליחו במקצוע שאותו הם לומדים ומאמינים שיתקדמו בעתיד במקצוע וכ 76% מעריכים שהמקצוע הנלמד בקורס מבוקש בשוק. לא ניכרים הבדלים מהותיים בתדמית המקצוע בין גברים לנשים למעט בתפישת הביקוש למקצוע בשוק, כאשר 79% מהגברים חושבים שהמקצוע הנלמד מבוקש בשוק לעומת כ 70% מקרב נשים החושבות כך. עוד נמצא כי במגזר הערבי מעט פחות אופטימיים לגבי סיכויי ההצלחה העתידיים במקצוע כאשר 80% מעריכים כי יצליחו במקצוע הנלמד בהשוואה ל 85% שחושבים כך בקרב המגזר היהודי. בענף **מינהל** נמצאו שיעורים גבוהים במעט מהממוצע של מציינים כי יעשו מאמץ לעבוד במקצוע – כ 91%. בענף **מטפלות** נמצאו שיעורים גבוהים במעט מהממוצע של אלו החושבים שיצליחו במקצוע – כ 94%. בענף **מתכת-מכונות** נמצאו שיעורים גבוהים מהממוצע של החושבים כי המקצוע מבוקש בשוק – כ 83%. בענף **הארכה** נמצאו שיעורים הגבוהים מהממוצע של אלו המאמינים שיתקדמו בעתיד במקצוע – כ 91%. בלוח 3 מוצגים אחוזי המסכימים במידה רבה או רבה מאוד עם ההיגד לפי ענפי הלימוד המרכזיים.

לוח 3: אחוז המסכימים עם ההיגד (במידה רבה או רבה מאוד) לפי ענפי לימוד מרכזיים.

המקצוע הנלמד מבוקש בשוק העבודה	אני חושב שאצליח במקצוע הנלמד	אני מאמין שאתקדם במקצוע הנלמד	לאחר הקורס אעשה מאמץ לעבוד במקצוע	
81.1%	85.5%	84.0%	89.8%	חשמל ואלק'
80.2%	90.9%	91.3%	89.9%	הארכה
83.1%	84.6%	85.4%	88.3%	מתכת ומכונות
73.6%	80.8%	81.4%	83.9%	בניין וסביבה
74.3%	77.3%	79.2%	85.8%	מחשבים
70.5%	86.0%	86.2%	90.7%	מינהל
81.5%	93.9%	89.4%	88.5%	מטפלות
69.3%	78.0%	82.6%	78.1%	רכב
75.8%	84.5%	84.6%	87.3%	ממוצע